Noswylio
(20171224)

Daw gobaith distaw awen Nadolig
Dros deulu gwŷr llawen
Fel clem ddrud o’r byd uwchben
Yn geidwad dan y goeden.

(Nadolig Llawen!)

MoelFamau
(20171223)

Hel nwyd sêr a phlanedau, a llewyrch
Lleuad yn wledd golau;
Lôn i frig y niwlen frau
Am olwg uwch gymylau.

(Cerdded i ben Moel Famau; golygfa anhygoel o’r tŵr, dros y cymylau i weld y lleuad a’r sêr yn eu gogoniant.)

Unwaith
(20171221-22)

Llafar tyner, gwynder gwedd ei harddwch
O erddi cynghanedd;
Swyn y llygaid mwyn fel medd:
Nefyn o geinder rhyfedd.

(Meddwl.)

ManFfliw
(20171219)

Â firws, claf a orwyd; o’r hwntw,
Gwryw heintus medwyd;
Unig glaf yn nyffryn Clwyd
Huna heno’n llawn anwyd.

(Truan!)

Eirwyn
(20171217)

Â’i dynu coes yn donig cûn – sylwedd
Yw sail pob brawddegyn;
Llawn stranc yw’r llanc o Ben Llŷn:
Disglair pob gair ag Eirwyn!

(E. yn wythdeg oed.)

Gwyn
(20171210)

Wyneb eira'n y bore - hen olwg
Anelwig ar odre;
Anelwig h'ed pen tyle:
Aeth ysbryd llychlyd drwy'r lle.

Pob diawl a chof cawl 'di celu, llaw twyll
Tywyllwch 'di gwynu;
Blaen trwyn, min cwyn 'di cànu
Â rhyddid y cwrlid cu.

Yn awr, caf esgyn i’r nen, heol las
I liw eisin llawen;
I’r grug oer a’r gareg wen:
Pryd eira copa’r Daren.

Gwynllan, rho i’m dy ganllaw – synhwyraf
Sain euraidd fel alaw
Heddwch yn drwch o’r tu draw:
Ai d’ystyr yw y distaw?

(Eira yn GG – a Rh!)

GerYDon
(20171206)

Nawdd miri adenydd morol, alaw’r
Wylan uwch-naturiol;
Mesur fy nghysur yng nghôl
Aderyn arfordirol.

(Yn Glasson ger Caerhirfryn.)

NosLunArall
(20171205)

Hanes loes rhacsad nos Lun – galar
Y goliau diderfyn:
Mil i wŷr bibiau melyn;
Ond dwy i’r trueiniaid hŷn!

(Chwalfa neithiwr.)

UnNosSadwrn
(20171202)

Anorfod yw gwin arfer - orig hawdd
Parti’r côr yn bleser;
Mwynhau grawnsypiau swper
A’r cythrel Hywel a’i her!

(Parti Côr nos Sadwrn yn y clwb rygbi, a Hywel o Fôn yn herio!)

YnYGwely
(20171201)

Ildiaf i flew cynildeb, gwres parod
Haul undod, ffyddlondeb;
Awr aildwym naturoldeb:
Y byd fy nghwningi-beb!

(Y botel dŵr twym yn llygad ei lle!)

Ffrwd
(20171130)

Geiriol afon o’i gorlifiad – hoga
Ei neges i’r eiliad;
Carol Parsal o alwad;
Galwyni oer ei glanhad.

(Rhedeg ar lanau’r Clwyd mewn llif a’r Nadolig yn y gwynt.)

Yfory
(20171129)

Chwant rhoi’r lot yn y fantol – croesi’r stryd
I fyd y dyfodol;
Blas ar adael râs ar ol:
O ddewis, rhaid ymddeol.

(Yfory ddaw!)

Huw
(20171127)

Un tirion i greu twrw am orchest
Gwŷr Marchan anelw;
Ac yntau’n ddug o hwntw,
Hen goes ydyw’n Huw MyGw!

(Huw Mc i lywyddu MM.)

UnNosLun
(20171128)

Daw urddas pas wedi’r bwyso – tici
Taca’r peli’n gwyro;
Dymi slic â thric a thro’n
Ôl sgwâr, anelu, sgorio!

(Gêm a haner neithiwr!)

Pre-Penblwydd
(20171127)

Hud eiliad o ysbrydoliaeth, acer aur
I Chris yw’r farddoniaeth
A glesni gweledigaeth
Cymhaeaf cu’r canu caeth!

(Penblwydd hapus i Ch, a’i ddyrchafiad i’r ebyst englyna!)

Sgrŵdj
(20171126)

Dawn Ifans, cyflwyniad nwyfol acw
O Dickens a’i gyfrol;
Campus oedd Rhys yn ei rôl:
Cawr yn perfformio carol.

(Penwythnos yn Llundain i weld A Christmas Carol yn yr Old Vic.)

UnBoreGwener
(20171124)

Barddas ar ganfas, gwynfe’n olyniant
O luniau tan heulfre;
Cân cywydd, llonydd yw lle’n
Y barug un pen bore.

(Bendigedig y bore ‘ma!)

GwyddorData
(20171124)

Rhethreg yr ystadegydd: nid etyb
Y data â chelwydd!
Chwarae tân â’r gân yn gudd;
Mae diawl ym mol modelydd.

(Rhoi sgwrs yn un o gyfarfodydd y gymdeithas ystadegol yn Llundain.)

Tre’rDderwen
(20171119)

Alaw’r hen Genen a’r Gwili’n Dywi
Deuant cyn tre’r dewin;
Araf urddas Caerfyrddin:
Hynafedd, mwynedd ei min.

(Mynd am dro i Gaerfyrddin.)

MilltirSgwâr
(20171118)

Brawd hapus ar lwybr y tipiau – dewryn
Tan daren ar gamrau;
Doethur ‘da’r gored, hithau’n
Awen bachgen a’i hoff bau.

(Yn GG a’r byd yn ei le.)

YFfordd
(20171116)

Llain y llinellau'n llonydd - neb i'w weld
A dim byd yn digwydd;
Ôl unig sydd i’r lonydd
Ym merfedd diwedd dydd.

(Mynd lawr i GG yn y tywyllwch a bron dim ar y ffordd.)

Loggerheads
(20171114)

Deall y coed â’u lliwiog gaul, lonydd
Dail melynaidd araul;
Orig goeth rhiw Craig Cythraul,
Saerniol hydrefol draul.

(Credded gyda K a Ch o Loggerheads nol i Ruthun, ddydd Sadwrn.)

DawnsYDdeilen
(20171109)

Alaw’r canghenau hwyliog – a murmur
Antur hydref gwyntog;
Dilyn hen grwydryn bu’n grog
Daeth yn llyw’r dilyw deilog.

(Y dail yn cwympo’n sydyn iawn bellach.)

Cenllysg
(20171105)

Dewr, â’r tywydd ‘di oeri yw rhedeg,
Ond rhaid bwrw ati;
Y llwybr fel afon mewn lli’;
Cesair yn mynu’m cosi!

(Diawl o storom cesair ‘ddoe, a rhedeg y caeau’n dod i ben am eleni.)

Adeiladu
(20171104)

Y diawl sy’n codi walydd i yru’r
Werin wrth ei gilydd;
Aflan furiau’r gellan gudd:
Y pwynt yw codi pontydd!

(Teimlo fod y byd yn mynd ar chwal.)

MelinBrwcws
(20171102)

Swper “e” Euler ac “i”, munud her
Monty Hall, priodi!
Hwyl y sgwrsio a’r holi:
Gwledda gyda’r Rotari!

(Rhoi sgwrs i Rotari Dinbych am fywyd fel ystadegydd. Sôn am broblemau ystadegol “Monty Hall” a’r “Problem Priodi”, a chael andros o hwyl!)

YGymraeg
(20171029)
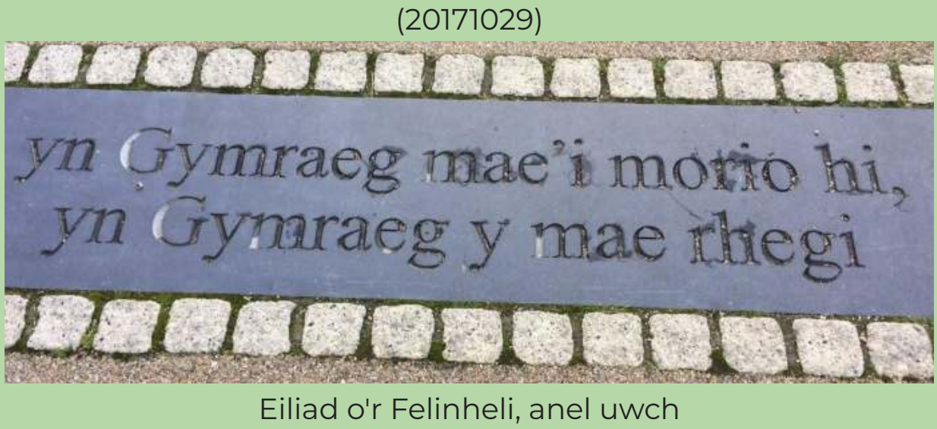
yn Gymraeg mae'i morio hi,
yn Gymraeg y mae rhegi

Eiliad o'r Felinheli, anel uwch
Ar lechen sy'n nodi:
"Yn Gymraeg mae'i morio hi;
Yn Gymraeg y mae rhegi!"
(Cei Caernarfon.)

Rhyddid
(20171028)

Pwn anthemau Espana, a grym oes
Gormeswr a’u cana;
Tôn melys, hyderus, da
Telyneg Catalonia!

(A ddaw ryddid i un wlad fach yn Ewrop?)

Ffordd
(20171028)

Meitin, oedi ‘nghân adar, atgofion
Troedio’n sŵn eu trydar;
Ger y dŵr, is tŵr mae stâr
Â’n angof, hen gwningar.

(Neb yn defnyddio’r ffordd rhwng muriau’r castell am ei bod wedi bod ar gau cyhyd.)

Esbjerg
(20171026)

Yn don o ddadlau Danaidd – ym merw
Morol ysgolheigaidd;
Dawn neifion Scandinafiaidd
Taflai’i rhwyd fel breuddwyd braidd.

(Wythnos yn Jutland yn trafod tonau’r môr.)

Newid
(20171022)

Â’i wylaidd, lafuraidd lef, symudwyd
Mis Medi er goddef
Awel oer a dail y nef
Yn adrodd stori’r Hydref.

(Mynd am dro â’r tywydd wedi troi o ddifrif.)

Brian
(20171022)

Anedd tangnefedd, fwyn hafan o weld
Rhyw chwildro’r tu allan;
Oedi bro mae llid Brian:
Â thôn ei lais, chwytha’n lân!

(Storom arall yddoe.)

Ophelia
(20171017)

Tric a thro fel Barcelona – gwyrant
Drwy gorwynt a rhua;
Hwyr eu dawn, a chwarae da’r
Ffyliaid heriant Ophelia!

(Criw peldroed nos Lun yn goroesi’r storom!)

Emiwleiddydd
(20171015)

Gorau afael wrth ddisgrifio – un abl
Hyblyg wrth gywiro;
Aml lwyddiant emiwleiddio
Tan flerwch dryswch hap dro!

(Dadl fawr yn y gwaith am sut i ddehongl model fathemategol.)

Gwlaw
(20171008)

Yn effro ar ol gorffwys, i gynig
Aredig paradwys;
Syrffed, colled tori cwys:
Haerllyg a’r gwlaw yn arllwys.

Hunllef hendref yr andras, anhwyliau
Campau’r gwlaw o’m cwmpas;
Am enyd o gymwynas:
Hwyrol wên yr awyr las.

(Yn GG, a’r gwlaw yn gostegu digon i wneud yr hyn ‘roedd angen tuallan.)

GG
(20171006)

Adfaeth rhag artaeth oed hyrtwch – a thlws
Drws er ffoi o’r dryswch;
Awydd am lonydd fy mlwch
Daw a hedd a dedwyddwch.

(Byd yn smonach, ond popeth yn ei le yn GG.)

MSP
(20171002)

O fedi’r maes gofodol, daw deall
Maes arall amserol;
A llin dros ffin cynffonol
Fel awch a’i eithafol ôl.

(MSP = max-stable process; modd I fodelu eithafon mewn gofod ac amser.)

YrEithin
(20170930)

Goleuni coed wedi oedi’n oriel
Euraidd hen gynefin;
Efydd y mynydd yw min
Hiraethus blodau’r eithin.

(Amser i feddwl ar y silff.)

O’rHaul
(20170925)

Pelen gron moddion meddal – a’i lliwio’n
Creu cinio i’n cynal;
Gorau ffrwyth y tylwyth tal:
Rhaid rhyfedd gwrido’r afal.

(Y goeden afalau yn ei gogoniant.)

Brecsit
(20170922)

Oed caethiwed, dued daith drwy ddryswch
A hyrtwch at artaith;
Golau dydd rhoi’n ffydd mewn ffaith:
Undod gwybod yw’n gobaith.

Medi
(20170920)

I’r hwyl ‘da’r haul a’r heli a miri’r
Morol wresogi;
Hedd y don canfyddi di
Ym moes mudol mis Medi.

(T yn dechrau ar ei gwrs newydd.)

Giverny
(20170917)
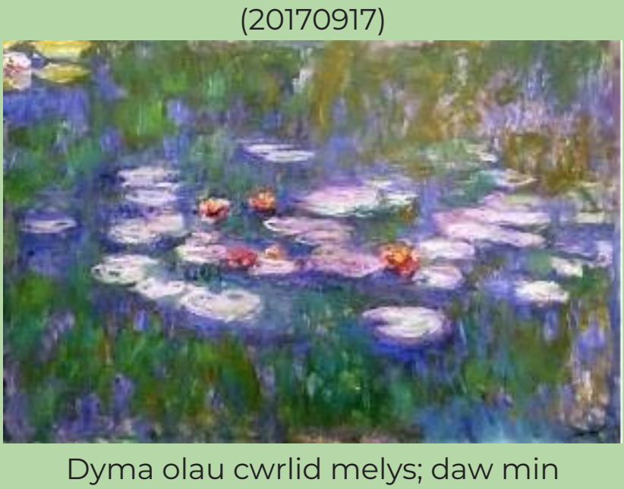
Dyma olau cwrlid melys; daw min
Claude Monet â chwaethus
Ôl ei law i liwio’i lys
A’i lyn fel dyfriol enfys.

(B. yn sôn am Monet yn ei bregeth y Sul diwethaf.)

NOC
(20170909)

I lif o amcangyfrifon – yn fôr,
Neu lifeiriant afon;
Morlyn, eithafyn a thon
A themptiad maths Southampton.

(Treilio'r wythnos mewn cynhadledd yn y "National Oceanography Centre" yn Southampton. Amser i ddysgu a meddwl. Paradwys.)

Woodbrun
(20170902)

Rhodd o bêl yn cyraedd Ben – eithr eiliad
Athrylith i'w gorffen;
Cyfaredd, mawredd a-men
O follt, yn wib o fellten!

(Ben Woodburn yn sgorio neithiwr yn ei gêm gyntaf dros Gymru!)

AdroddiadAmYSwans
(2010902)

Angor y tymor yw'r tim, ond drysog wledd bu'r ffenest drosglwyddo. Hwylio nyth gwnaeth hoelion wyth. Rynt Lorente (ar y sbin i Spurs) a'r gosgeiddig Sigi (a'i her, tynfa Everton), collwyd gwŷr call. Daw adfyd eu hedfan ag orig i eraill sîno i'r Swans. Mae alaw'n Bony gwerth miliwn o bunau, a heulfre yw dychweliad Wilfried. Clicio fydd Clucas, hogyn o Hull; un nêt fydd Renato'r boi o Bayern. Cymaint bydd braint a bri'r tiki taka'm mhasio senor Mesa!
Cyffrous ond gofidus yw'r dyfodol. Hir y daith, bydd gwaith ond gobaith ymhob gêm!

Rhoslwyn
(20170813)

Eithr bwriad y cread crwn yw'r rhyddid
I wireddu ffortiwn;
Lle hynod nepell Annwn;
Cymrodor anhepgor hwn.
Parth petalau, cloestrau clod
I rasau llwyni'r rhosod.
Nwyfog hafn ogof cyfnod;
Noddfa hael â'r ffydd i fod.
Meddylion troednoeth yw cyfoeth y cof,
Oed anweladwy dihunwyd ynof:
Drych i fyd tu draw, ol alaw Lilian,
Carol a chwerthin, dydd y geni'n gân.
Drwy leni ffenestri ffawd – a gras Duw,
Awr aur cynau'r cyw gwnaeth y dryw'n driawd.
Heulfre fy more'ng nghol mam
Llais di- nam, lleshad ei nyth;
Gwir gyfaill, dagrau gofal
Gwr tal â geiriad hylyth.
Arwr oedd Wncwl Iorys
A'i ynys o Fecano;
Aerllid dydd colli tadcu,
A'i deulu'n siglo dwylo.
Hen ben dan bwys, a gafael dwys mamgu fel dur;
Brecwast athraidd, siryp euraidd yn gysur pur;
Tyner ffwlbri serog Lewis, orig lawen
Cawl o lestri enyd dwli Ynti Olwen.
Adlais yr henfro'n minio'r a-men,
Golwg claer, penyd taer pen Taren;
Orig ginio ger Careg Cenen
Cyn rhanu'n lliwgar ganu'r Graig Wen.
A llŷr crefftwyr y tagwyg crand, lawr aed
I apêl traed a champau Lee Trundle.
Eilun cwrt, Alan Curtis – ac wbwb
Ei waith i'w glwb, a'i reolaeth glos.
Heulyn pur, Sulyn Pasg; meinwe emynau hen genedl y gân, mwyn fel cymanfa. Apêl nodau sicr capel dan ei sang, a sêr ynddo bois y Rhondda'n anog gwên a'u tynu coes.
Ym Mhant teg, alcam uniad dwys meddwl,
Grym addysg ac eglwys;
Cyffyrddiad â pharadwys oed deall
Natur y call a rhin tori cwys.
Adeg od - mewn du a gwyn -
A gafwyd yn y Gyfun;
Gem o haul drwy gymylyn glyn y gwlaw
Yn ganllaw, yn gynllun.
Profiad oedd mynd i Lundain – dewis hawdd
Gwneud syms gorau Prydain:
Ond cur hafn hafaliaid cain.
I godi hwyl ar frig y don – enfys
Er canfod afallon;
Darganfyddais lais cais cyson – canu
Dewr, golud argoelion.
Fy mryd ym myd y model,
Moddion mwynaf y meddwl;
Â'm moeseg maths gymhwysol:
Brig buddug canu cynil.
Fel nwyf, daeth arbrofol naid,
Oen sbectroscopig ganwyd;
Trwy nwil electonau, haid
Cynes yn gyfres gwefrwyd;
Grym maes a'i gyflym goflaid
A'r ïonyn a ranwyd.
Byr antur dwylo bryntion, anwyliaid
Morganite a'u carbon;
Brodorion INCO'n ancus
Henllys graenus i'r bel gron.
Meddwog ewyg Bohemaidd gaos;
Noswyl y mana, salem unos
Â'r llygaid purdan, egwan, agos:
Nefoedd aur, ysfa iddi aros.
Rhaib anerfai, byddin oerfel,
Y gynau a'i chwithig anel;
Drudfawr gweld gwawr ar y gorwel;
Gwyrth i'r ufudd eu gwrthrhyfel.
I galon fwyn sklonování,
Yfed enwyn povídání;
Gan wisgo'n hezký –
Osgo reit český –
A'u ranu'n goroni!
Ar gamre o Gymru yn gyntaf i Gaint, a lliwiau gardd Lloegr, lluniwyd o berllanau a miri'r môr. Heb amau i Sittingbourne. Heb os, heb ai, ar siwrnai Shell. Naid hwy prynu tŷ a rhedeg i briodi. Nwydd o fyd newydd- ddyfodiad, a chyffro cydio'n llaw Cadi: drws i drysor a gedwid dan y goeden, i ffynu'n y ffenestr.
Drama hwyrach, mynd i'r Amerig,
Satan a'i lŷr, i Houston loerig.
Dyfodol hunanol wenwynig,
Gwanc a llid y geiniog golledig;
Moeth a heidiau'r methedig – creu adfod
Yw nod y Taleithiau Unedig.
Bu'n adeg "add-ons" bendigedig,
O hafau di-hid gwynfydedig;
Allan dan bagoda'n y goedwig,
Llonydd dan y lleuad bellenig.
Nefyn heddwch llan fynyddig – anwes
Llif cynes o fynwes afonig.
Newid arall, yn hyderus â'r aelwyd draw i Holand, i dir y wlad oren, i hogi f'arbenigedd â saws Saesneg uwch a phrosesau sŵn gwyn, a haf o eithafon. Ym mêr actau Cymreictod; yn benawd, yn ddeuawd un Gwyl Ddewi.
Wrth ein bodd, rhodd gwawr hawddgar ei febyd,
Yn dro byd, awn o dri i bedwar.
O'n dewis, 'nol i'n daear – o'r newydd
I afael efydd efail lafar.
Yng ngwydd ein rhoslwyn bydd fwynaf – heb ai
Mynd 'da'r alwai am un tro olaf.
Parth petalau, cloestrau clod
I rasau llwyni'r rhosod.
Nwyfog hafn ogof cyfnod;
Noddfa hael â'r ffydd i fod.

Penblwydd
(20170807)

Hen bryd yw'r achlysur braf, fel nefyn
Gwyn, nos gwleddog Anna;
Efail gân cwmni glanaf,
Min awen yn heulwen haf!

(Penblwydd A. yfory.)

Bodedern
(20170807)

O NA FYDDAI HAF O HYD
NID ER ELW

Yng ngharnifal yr alaw, ein nodyn
Yw dilyn y dwylaw'n
Enyd ystyr, bri'r distaw;
Meitin i'n gloywi'n y glaw.

(Cystadlu yn y glaw mawr!)

Gwyn
(20170731)

Un gwyn yw'n gwenog Anna – ac ysbryd
Gwyn ei fyd 'di Vojta;
Eiliad wen i'n teulu da,
Awchu'r hin â chriw Eva.

(Teulu Praha'n ymweld.)

DiwrnodGraddio
(20170728-29)

Gwawrio dawn sydd ger y dŵr,
Coflaid wrth newid cyflwr.
Toc o ddilyn glyn y glaw,
Oed ystyr yn y distaw;
Awr o heulwen ar alaw'r
Noddfa hael, y Neuadd Fawr.
Rhamant llwyddiant ger y llif
Yw ias gradd a thystysgrif.
O law i law, hwyl helo
A'r olwg wrth ffarwelio;
Ffrydiau teulu ty Tawe'n
Ffynon atgofion, fel gwên.

(T. yn graddio.)

MPhys!
(20170727)

Tori cwys ac antur ceisio, untro
Mor fentrus, a llwyddo;
Llawenhau'm mri campau'r co'
Adeg rhyddid y graddio.

(T. yn graddio 'fory!)

Sicilia
(20170714-23)

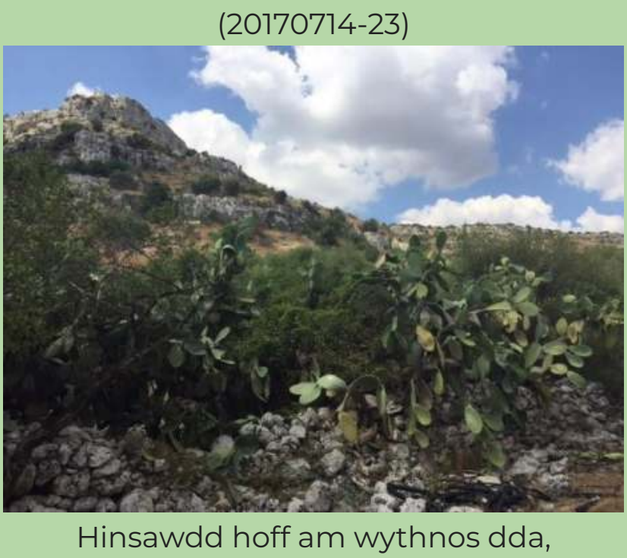

Hinsawdd hoff am wythnos dda,
Haws is heulwen Sicilia;
Wyneb aur a bae berw,
Café au lait Ceffalw;
Egwyl oer, eglwysig le
O'r haul ym Monreale;
Cof cad a brad Maffia bro,
Aml ormes ym Mhalermo;
Anwes alaw, noswylio'n
Urddas tapas ar ben to.
Bloclau brau o demlau'r de,
Antioch o Selinwnte;
Crwydro hanesyn cyn co',
Joio hynt Agrijento!
Dinas hynod 'di Noto,
Trumell, traethell ar pob tro;
Undydd llonydd ger y lli,
Anwylaf Farianeli.
Lliwiau llethrau Sian-gri-la
Harddwch, gwytnwch brig Etna
O wyro drwy'r aneirif
Cerig craidd y larfaidd lif.
I fynwes y Rhufeiniaid,
A doe gwŷr hen Roeg sydd rhaid;
Taith dros y paith i'r poethaf
Siracŵs, naws eurog haf;
O dan llen bwydlen, da bo
Rhanu'ng ngwledd Solarino.
Ein moes, sawr oes a barha'n
Ôl eco'm Mhantalica.
Cwm Anapo, nofio'r nef
Yn hedd y llecyn addef;
Lle nwyfus yw'r ynys hon,
Lle gwewyr gyrwyr gwirion;
O ferw'r porfa arian
A'i grasu'n atynu'r tân,
Tro cynar, hindda'r nawnddydd,
Ael awel drwy'r olewydd;
Naws o dras gwas neidr oedd
Yn hofran uwch y dyfroedd.
Hwn yw cul y gatiau cau,
Lluniwyd o gylch perllanau;
Gwedd bêr mynachlogaidd bau,
I'w ranu 'da'r orenau.
Cartrefle godre'r graig wen
Ac ysbryd y ffigysbren.
(Wythnos yn Sicilia, yn cysgu ger Monreale ac wedyn ar dir hen fynachlog ger Ffloridia.)

ColdPlay
(20170714)

Hud a-men hwyr ein stadiwm ni o weld
Plant ColdPlay'n gwirioni:
Ffrwd o ganu brwd a bri
Awr serog i'w thrysori.

(Mynd i weld ColdPlay'n canu yn Stadiwm y Prinicipality!)

Garddio
(20170710)

Hafaidd enyd hapnod hyfryd penyd dyfrio;
Fel y disgwyl, anrheg anwyl yw'r egino;
Hardd flodeuo, awchu'n chwilio'r chwyn a chwala;
Estron barthau gorau hwyliau: gardd guerilla!

(Darllen am erddi guerilla.)

YnYrAnial
(2010709)

Ffawd ddieflig yw rhodd unig fy marddoniaeth,
Hadau ffwlbri'n medi egin siomedigaeth.
Colli hyder, 'nabod uffern tyb dieffaith,
Gwae pob mesur o wynebu'r mud anobaith.
Strim stram strellach, hen awch gwynach na chae gwenith
Daw 'da'r bore'n wyrth o rywle: gwir athrylith!

(Rhupunt byr!)

15-15
(20170708)

Taclo, llorio, rawio, ceibio'n anrheg gwybwyr,
Chwib drwy'r berw'n eco acw'n nerfau'r cicwyr,
Rhith dieithryn yw ymofyn timau hafal;
Cofio'r dryswch, Cofio hyrtwch sgôr cyfartal.

(Y Crysau Duon a'r Llewod yn gyfartal!)

Pomgranadau
(20170702)

Heddiw, am byth cyhoeddwyd – ers hyny,
Er ffynu, gorffenwyd;
Nid gwall, uniad a gollwyd
Wedi nofio'n afon nwyd.

(Atgofion, a Cefin Burgess yn pregethu ym Mhendref heddiw ar gariad a Chaniadau Solomon.)

HirAros
(20170701)

Hen erfyn wrth gyfarfod arswyd oer
Mewn crys du, ond datod
Awydd Seland Newydd nod
Hirlam Liam a'i lewod!

(Liam Williams yn chwarae wrth i'r Llewod faeddu'r Crysau Duon.)

Leon
(20170630)

Cyfranwr, ceisiwr cyson dros ddegawd
Ydyw'r brawd da Britton;
Enfys graenus y bel gron,
Goleuad haul yw Leon.

(Leon Britton yn cael cytundeb newydd 'da'r Elyrch.)

YFelinHeli
(20170624)

Fel traw y gwlaw sy'n gloywi – y Fenai
Fwyn yn canu grwndi;
Hwyliau'r llong ar lywio'r lli
Yw alaw'r Felin Heli.

(Penwythnos gyda K., C. a'i rieni.)

TopDref
(20170624)

Cip ar anian tegan tun,
Bod athraidd pob dieithryn;
Cysgod du lle gynt bu'r banc
Rhyw fis ers dewis dianc.
Caf gyffes hanes yno,
Deall clir drwy dyllau clo;
Tref y wasg, tân terfysgwr,
Atgofion dewrion Glyn Dwr.
A wnaf weld yr hyn a fu
Yn fawredd eto 'fory?
Lle i agor fy llygaid,
Adeg i redeg 'da'r haid;
Fy modd, o'r byd a'i ddioddef,
Fy mudd, enyd rhydd pen dref.

(Ar gyfer stomp Gwyl Rhuthun.)

"Gevellaj"
(20170624)

Yn ddwy haid o'r un ddiadell – hil dethol
Dwy iaith o'r un afell;
Undeb aur â Llydaw bell,
Caradog hafog gefell.

(Englyn ar gyfer y stomp yng Ngwyl Rhuthun.)

Paradwys
(20170618)

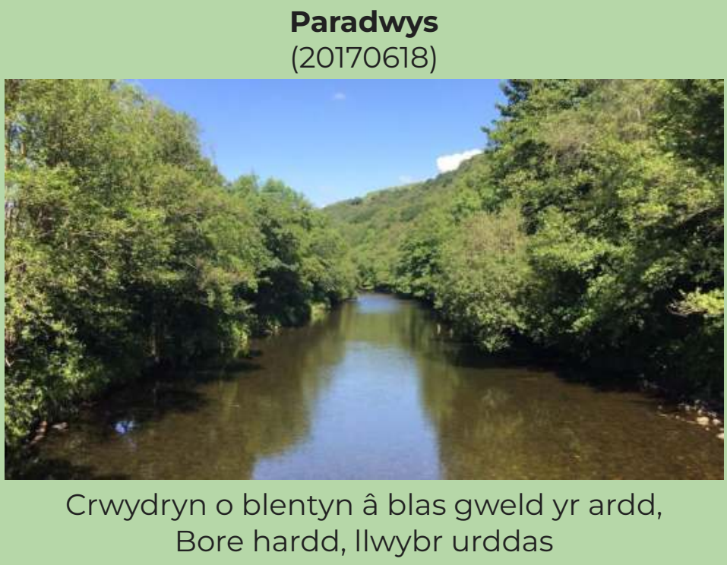

Crwydryn o blentyn â blas gweld yr ardd,
Bore hardd, llwybr urddas
A byrdwn Eden barddas
Fynyddig eglwysig las.

(Nefoedd ar y ddaear yn GG)

MrWatcyns?
(20170618)

Naws y gwyllt yw gŵr mewn sgert – hwn â blows
Yn blasu fel sierbert;
Tinc ei lais a'i bais mor bert,
Mae rhywbath "od" am Robert!

(Diolch i R. ac E. am ddod i aros, a dathlu penblwydd R. Angen dweud y "linall ola" ag acen Sir Fon, fel E.!!)

Rhiannon
(20170618)

Gafael mae llu atgofion – heno Tŷ
Tawe'n llawn cyfeillion;
Awydd, llywydd cwmni llon,
Un clen yw'r HEN Rhiannon

(Parti Rh. yn 60.)

m x u
(20170616)

Pen Wyddfa, trechu patrwm cymdeithas
Â gras diwyg rheswm;
Adfer y llawer a'r llwm
Mae antur gwŷr Momentwm!

(Darllen am fudiad "Momentum".)

YWrach
(20170614)

I'r tân a'i chân a'i chyni – rhydd ei drys
Gwell esgus i'w llosgi
Uwch y saint – ei hawlfraint hi
Ymadael cyn cymodi.

(Pwy tybed?)

Catraeth
(20170610)

O loniant meddwol wenwyn – boddi braw
Yn ganllaw gau gynllwyn;
Tri chan llanc, tranc eu hancwyn;
Sathr breuddwydion meibion mwyn.

(O'r Gododdin.)

Sut?
(20170610)

Picl aptus, apocalyptaidd faw'r bunt
A'r rhewynt Torïaidd;
Awchu'r pres yn trochi'r praidd
Â Chymru fach mor fochaidd.

(Sut mae cymaint o Dorïaid?)

Twpsen
(20170609)

Hanes bwgan, dynes bigog yn chwil
Ar ei chelwydd bratiog;
Un od am brif weinidog –
Â'i gras crewyd senedd grog!

(Teresa May yn trigo, a JC ar i fyny. Haleliwia!)

MeMe
(20170608)

Cwyn y llu'n styc yn y llaid – yn rhygnu'n
Y chwyn, grŵn ochenaid;
Heb blwyf, heb wybod, heb blaid:
Du y hofel y defaid.

(Etholiad heddiw.)

Hona
(20170606)

Ei greddf y coffri pob grot – a'i hanel
Yw enill y jacpot.
Hen glet mor stiff â gwraig Lot:
Am obaith, dewis Maybot!

(John Grace yn y Guardian yn gwneud hwyl o Teresa May.)

Ewch!
(20170605)

Eiliad o les yw pleidleisio - ewch, cewch
Y cochion a'u chwildro'n
Herio'n trefn, cewch roi un tro:
Hyn o beth y gobeithio!

YmosodiadArall
(20170604)

D'anfri, cyflafan ffïaidd – hyll hanes
Dy neges sinigaidd;
Diffygion dy gredo'n graidd
I'r bom, oes lom Islamaidd.

Dewis helynt dy salwch, eithafiaeth
Try'n artaeth a hyrtwch
Yn fom dy ddihangol fwch:
D'anogaeth, oed anhegwch.

Risg arwain â drws agored – deall
Dyn call gwêl ond colled;
Ffaeledig, lloerig yw lled-
Apelio'n wyneb bwled?

(Terfysgaeth eto yn Llundain.)

Hoe
(20170603)

Hin a'r hawl i dori'n rhydd er clymu'r
Clemau at ei gilydd;
Egwyl y doeth, gweld golau dydd
Yn y mawn ar ben mynydd.

(Cerdded o gylch Llyn y Fan Fawr ar hyd y banau i Lyn y Fan Fach a nol adref am y trydydd tro yn fy myw!)

DaethYrAwr?
(20170530-602)

Symbyliad gau geidwadaeth cyfalaf,
Mi feiaf myfiaeth;
Reit dda nawr i'r to a ddaeth
Yn ol dan siôl sosialaeth.

Corbyn acw i arbed? Awr chwythig
Troi i'r chwith yw'n tynged?
Awr Baner Goch i'n gwared?
Awr gwefreiddiol wawr ar led!

(Y Blaid Lafur yn agosau at y Toriaid.)

HacksawRidge
(2010529)

Aeth hwn heb wn yn enyn i wrthod
Defod difa'r gelyn;
Nefol ei nwyf: trin clwyfyn,
Hynod waith drwy ffydd un dyn.

(Gwylio'r ffilm am hanes un dyn yn gwrthod lladd dros fyddin yr UDA yn Siapan ar ddiwedd yr ail rhyfel byd neithiwr.)

BlodauMenyn
(20179528)

Gafael adeg gwig o flodau'n olion
Yr heulwen dros gaeau;
Dyma'u nod, bod a mwynhau
Yn llŷr teulu'r petalau.

(Blodau menyn yn eu gogoniant unwaith eto eleni.)

ArWasgar
(20150526)

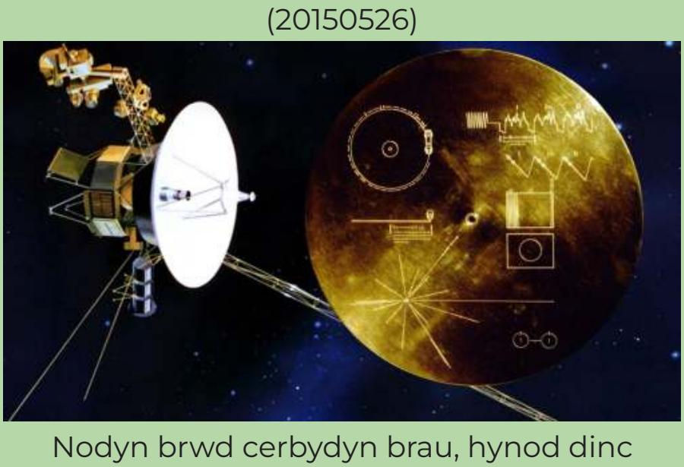

Nodyn brwd cerbydyn brau, hynod dinc
Iechyd da'r signalau;
Oherwydd hwn sy'n rhyddhau
Tôn tras i ras yr oesau.

(Darllen am y llong ofod "Voyager" a'i neges yn y Gymraeg.)

Llundain
(20170525)

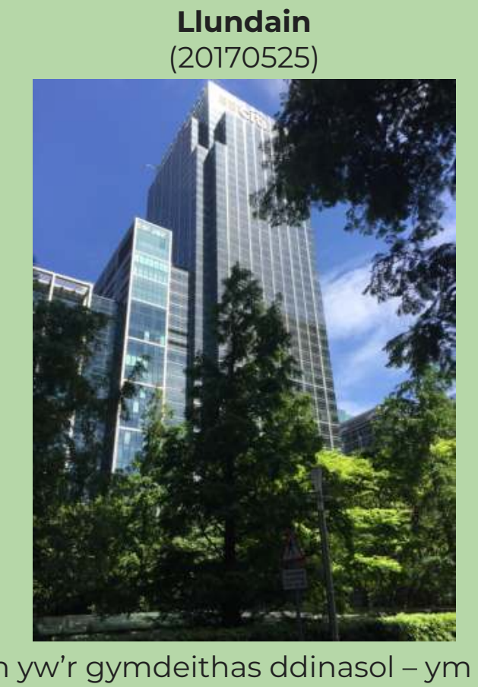

Hon yw'r gymdeithas ddinasol – ym mêr
Mwg Mawr cyfalafol;
Addef tyrau'r nef a nôl,
Oriau'r trên tanddaearol.

(Bywyd mor brysur yn Llundain.)

Arena
(20170525)

Cyni ym man y ceinion – drygioni'n
Tori'r chwerthin tirion;
Duw diddig, dyma ddigon:
Eithriad hyll 'mo'r weithred hon.

(Bom ym Manceinion yn lladd a niweidio plant.)

YGlas
(20170522)

Yddoe, rhyddfraint y dderwen, blodan mân
A thân o eithinen;
Heddiw'r wên ar y ddraenen –
Pau'r haf ym mhleserau'r pren.

(Mynd i redeg.)

Rhodri
(20150518)

Heriol dinc ei wladgarol dân – rheidrwydd
Cael Rhodri fel tarian;
Môr o lais dros Gymru lân;
Ergyd colli'r hen Forgan.

(Marwolaeth RM.)

Miletws
(20170517)

Duw y gwan yw digoni, heb boeni
Paham, 'mond addoli;
Ond nid diawl yw hawl holi:
Miletws, mam hael wyt ti!

(Darllen hanes datblygiad gwyddoniaeth gan Carlo Rovelli, a syniadau "atomaidd" y Groegiaid o Filetws, oedd yn mynu esbonio "sut" mae natur yn gweithio, nid 'mond derbyn y Duwiau Groegaidd.)

Gwlaw
(20150516)

Yn droeth ar y bryniau draw – gweinidog
Wylog o'r deheulaw;
Hwn yw eli hen alaw;
Iachach, gloywach wedi'r gwlaw.

(Bwrw gwlaw o'r diwedd!)

HirPobAros
(2010513-14)

Galar, ai dathlu goliau? Ai grasau
Goroesiad neu angau?
Ai a-men oes, ai mwynhau
Gwyl yn Stadiwm Y Golau?

(Dydd Sadwrn: Y Swans yn erbyn Sunderland y prynhawn 'ma, a pharhad yn yr uwchadran yn y fantol.)

Dwyawr hyll gem o drallod y disgyn,
Diawl o dasg, rwyn gwybod;
Athro noeth yw methu'r nod,
Oed dagrau'n llygaid Teigrod.

(Dydd Sul: Crystal Palace yn erbyn Hull (y "Tigers") amser cinio heddiw - rhaid i Hull enill i gael unryw obaith o aros lan, a chefnogwyr y Swans yn gweddio am unrywbeth ond hyny!)

Awch a hwyl yn dychwelyd - y doniau'n
Ail-danio'r hen ysbryd;
Gwynfa o'r coegi ynfyd,
Dihangfa: yma o hyd!

(Nos Sul: Hull wedi colli a'r Swans yn ddiogel.)

Maniffesto
(20170512)

Cyrch llawn llewyrch, syniadau'n lli' o ferw
Llafuraidd eleni;
Ein dyfodol: gwladoli,
Ein llw: uno "nhw" 'da "ni"!

(Maniffesto i'w barchu gan y Blaid Lafur am y tro cyntaf ers bod yr hawl 'da fi 'bleidleisio!)

Haf
(20170506)

Berw hin, anhygoel braidd – fel y gwin,
Rhin Mediteranaidd;
Coflaid heulog, gwresog graidd
Rhuthun, fy nefyn hafaidd.

(Tywydd BENDIGEDIG!)

YrAst
(20170510)

Baw hon sy'n trochi beunydd – hwch afiach
Â'i chyfog ar gynydd;
Diawl o rech a dolau rhydd
Yw rhiniau'n huwcharweinydd!

(Pwy tybed?)

Goruwcharweinyddes
(20170509)

Ar ei thaith dros ddosbarth weithiol: Dewch! Dewch
Fradychwyr i'w hethol!
Swydd hon creu bryd is-ddynol,
Allor ei ffydd, twyllo'r ffol.

(Y "goruwcharweinyddes" yn pardduo'r dosbarth waith.)

Gobaith?
(20170508)

Sbaenig fflam, cawr ar gamre am bwyntiau
O'r gêm bant, gêm gartre';
Rhowch bunt ar hynt Llorente
Eto'n llwyddo'i gadw'n lle!

(Y Swans yn enill diolch i dalcen Fernando Llorente, a gobaith eto y byddwn yn osgoi'r gwymp.)

Eisgrîm
(20170507)

Orig rownd Ystalyfera â phwrs
Â phunt ar y mwya';
Miri o dâl mor dila –
Un hael bu'r boi hufen iâ!

(Mynd i ger'ed, a cha'l hufen iâ rhad gan "Islwyn"!)

CymruAmByth?
(20170506)

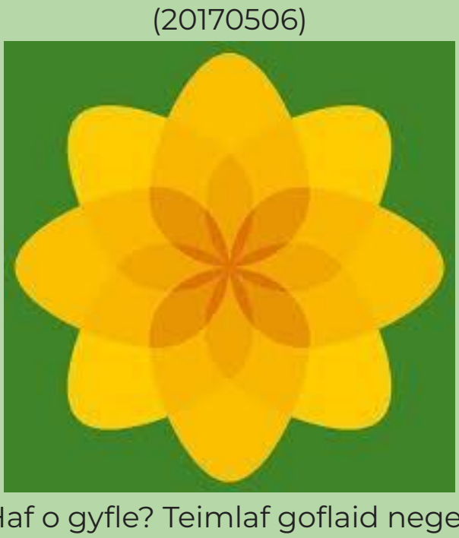

Haf o gyfle? Teimlaf goflaid neges
Anogol, gwawr danbaid!
I fyny heda f'enaid
Â baledwyr brwd y Blaid.

(Derbyn ebost hynod obeithiol gan Blaid Cymru y bore 'ma, o dan y teitl "Cymru am Byth".)

Palu
(20170503)

Mewn dicter blin wedi derbyn taw lliw
Dant y llew yw'r gelyn
Mae haul y pabi melyn
Fel gem aur uwch erwau'r chwyn.

(Y pabi melyn yn profi taw aur YW popeth melyn – ar wahan i ddant y llew.)

Gweld
(20170503-4)

Encil nwyf mewn calon efydd a gwên
Min gwyn hyd y dolydd
Try siwrnai'r bore dedwydd
Yn dân o lygaid y dydd.

(Tro LlYD i ddisgleirio.)

Blaguro
(20170501)

Dihafal dal o balu, o dyfu
Coed ifainc a phlethu'r
Prenau afal, pur nefyn
Yng nghyffro'r egino gwyn.

(Y coed afalau yn eu gogoniant yn yr ardd.)

Dyfodiad
(20270501)

Neges wyllt yn gysylltiad, daw trysor
Er hawlio rhuthr eiliad
O ddeall cylchyn cyn cad;
Dau fyd a gwers "Dyfodiad".

(Gwylio'r ffilm "Arrival" neithiwr!)

Etholiad
(20170427-0501)

Dyfod pla diedifar anweddus
Wleidyddion â'u gwatwar;
Gobaith sylfaen gwŷr blaengar
Ethos sicr: cymdeithas wâr.

Teresa May a'r treisio maith o gelwydd
Digalon pob araith;
Cam oeraf, duaf ar daith
Anwybod, coel anobaith.

Geiriau cain, milain eu maeth – yn enw
Hunanol myfiaeth;
Peri cyni'n gwerin gaeth,
Ei haruchel frawychaeth.

Hirlwm ffrwd rheswm ar drai – ôl ofer
Gorlifiad gwirotai;
Y señora synhwyrai
Ynom ofn ar Galan Mai.

(Yr etholiad i fod yn hyll.)

Eira!
(20170425-26)

Mae eli dros y moelydd – y waun
Yn wyn dan orchudd
Mor ddisglair â'r gwair yn gudd:
Rhodd o eira'r boreuddydd.

(Gwynt o'r gogledd ac eira!!)

Diolch
(20170424)

Ein gorau, 'r doniog Arwyn – 'da'r gorau
Rhydd olau i'w ddilyn;
Ef yw asbri'n cwmni cun:
I'r eithaf â Chôr Rhuthun!

(A. yn arwain!)

YrWylBanGeltaidd
(20170423)

THE STRUGGLE YOU'RE IN TODAY IS DEVELOPING THE STRENGTH YOU NEED FOR TOMORROW

Eto tro pererindota – corlan
Carlow copa'n Hwyddfa;
Anodd ddawn cynganedd dda
Er adfer "Dan y rhodfa".

Sawr anwyl yw serenu - sal orchest
Heb ornest a barnu
Ymryson alawon lu
Awen cân cylch Kilkenny.

Rhanu gwefr gorau'n Eire'n gân – o lif
Beaujolais, tlws arian;
Anwyl oed i'r Galon Lân:
Codi'r to, cipio cwpan!

(Y parti bechgyn yn enill!!!)

Etholiad
(20170419)

Creu penbleth er difetha, er rhwydo
Barn Prydain a'i ddifa;
Trywydd blin Toriaidd bla,
Ebrill abracadabra.

(Etholiad Brydeinig frys sinigaidd.)

ArYBryn
(20170416)

Ar y silff, awr y "selfie" – hiraethwn
Â'r eithin yn cosi;
Gwelais groes, fe glywais gri
Terfyn un gwyn o'i gyni.

(Mynd i gerdded ar Sul y Pasg.)

SulYPasg
(20170416)

Paradwys campau'r awdur – gwên lydan,
Llwyfan wedi'r llafur;
Broliad pant petalau pur,
Gafael y wig o flagur.

(Deffroad.)

YMelynion
(20170415)

Miri mewn melyn yn morio'n y gwyrdd
Â'r garddwr yn gwingo;
Edmygwch eu trwch, daeth tro
Y danedd llewod yno.

(Y melyn ym mhobman!)

Hiraeth
(20170413)

Fe gwyd yng Nghlwyd fy ngludfan, a heglu
O'r gogledd drwy'r winllan
I gymoedd Nedd ac Aman
A Chwm Tawe'r De yn dân.

Oerwynt
(20170411)
Gwedd Iesu a gwasgedd isel - rhu criw'r
Croyw, awr i'r angel
Gyfarfod ogof oerfel
Yw cas gwynt Pasg a'i apêl.

(Y tywydd wedi troi wrth i'r Pasg nesáu.)

Unigrwydd
(20170410)

Nid estron, hyn o dostrwydd - sen yw pwn
Sy'n poeni'n parchusrwydd;
Her iselder, saled swydd
Yn nagrau ein hunigrwydd.

(Darllen am dwf unigrwydd yn y byd sydd ohoni.)

ArlLawr
(20170409)

Hen graith bydd yr epigram - cof am friw,
Edliw anlwc adlam;
Trymach yw croes gwyr coesgam,
Elor y tymor: West Ham.

(Claddu'r Elyrch heddiw mae arna'i ofn.)

UnNosLun
(20170408)

Ffenest ar ornest yr hwyrnos - hen wr
Ym myw'r chwarae agos;
Swn y glec, â'r coesau'n glòs,
Ail-orau'n taclo Euros!

(Strach nos Lun!)

Beicio
(20170408)

Yn syth i fêr noswaith fyw âf acw
I feicio'r wlad loyw;
Syniad gwerth y byd ydyw
Crwydriad a'r lleuad yn llyw.

(Mynd i feicio am y tro cyntaf eleni â'r haul a'r lleuad i'm tywys ar noson fendigedig.)

YSwans
(20170408)

Ein trysor, cofio'r sgorio, a chofio'r
Dyrchafiad, a chofio
Hyder tîm bu'n codi'r to;
Cof nam pen eu camp - cwympo.

(Y Swans mewn picil go iawn bellach.)

YPasg
((20170329-0402)

Cyrhaeddiad gwir gredadun sydd eilradd
Heb ladd pob pen blwyddyn;
Gwewyr gyru'r Iesu gwyn
Yw loes yr ebol asyn.

Awr trallod defod difa, awr y gwyll
Er gwella cnwd Adda;
Eiliad ofn y Bugail Da
Yn glwyf oer ar Galfaria.

Coron o ddrain, milain a-men, cri craig
Crist ar dori bargen;
Ceiliog, teir rhan cân cynen;
Canwriad, a brad ar bren.

Daw toriad gwawr, a daw'r dydd - daw ysbryd
Oed drud bore'r trydydd;
Gwyrthiol awr, â llaw'r llywydd
Eto'n rhwygo'r main yn rhydd.

O dudalen gau bresenol - y trof
I gof ryw hen gyfrol;
Ger Emaus, awgrym ysol
Gan grwydryn, fod Iesu'n ol.

Bargen anghygoel croesholiad yw ffordd
Ffydd, gobaith a chariad;
Llyw ysbryd Duw, bara'r Tad;
Min y gwin, gwefr esgyniad.

Diolch
(20170328)

Anwyl weinydd, d'ufudd-dod i'r alaw
Ac i'r hwyl mor barod;
Ti bu'n dryw, clyw cytgan clod:
Bydd lawen, Anwen hynod.

(A. yn gorffen fel gweinyddes y côr.)

O'rNiwl
(20170327)

Yn wawr, ond rhyng-gipiwyd y nen. Coeliwch,
Y ciliodd yr wybren?
Codi toc bydd llwydni'r llen -
Daw rhin haul wedi'r niwlen.

(Niwl yn troi'n heulwen y bore 'ma.)

Terfysgwr
(20170323-25)

Ti sy'n byw trallod dy dlodi - dryswch
Di-rheswm yw d'anfri;
Po ddued dy weithred di:
Na ladd, na ladd, ni lwyddi.

Rebel, ffug rhyfel dy graith - gau gredo
A fwyda d'anfadwaith;
Dewis trywydd ffydd dros ffaith -
Dyna abwyd anobaith.

Dicter, gorthrwm fel ergyd. Difenwi,
Difwyno mae d'ysbryd.
Teimlaf loes dy groes, dy gryd -
Ond bau yw cymryd bywyd.

(Lladd yn Llundain.)

Copenhagen
(20170321)

Egwyl yng Nghopenhagen
Ac abwyd nwyd y don wen.
Ar dân o gân y Gwynach
I fyd y for-forwyn fach;
I drysor môr a miri,
I fêl aur Gardd Tifoli.
Arian brith diferion brau
Yw moliant y cymylau;
Gweddi hwyr, a nos go dda
Am ranu llofft Marina.
Yn ol i gol Ewrob gain,
A brad perthyn i Brydain,
A'r gwir: nid anwylid neb
O wendid gadael undeb
A'r aflan arwahanrwydd -
Nid oes llwmach, salach swydd.

YnYBwlch
(20170320)

Coch yw lliw'r ymgais ddiwyd, awchu her
Cyd-chwarae ag ysbryd;
Atgofion ymdrechion drud
Ym meinwe'r ugain munud.

(Ffrainc-Cymru'n para 100 munud!)

Rhyddid
(20170319)

Hwb ar ol wythnos stwbwrn - rhodio'r nef,
Crwydro nant a thalwrn;
Orig glyd o fyd a'i fwrn,
Haws oedi ar y Sadwrn.

(Ymlacio o'r diwedd!)

Gwawr
(20170317)

Rhagarweiniol drysor bore'n llawn lliw
Llun llewyrch briallen;
Dagrau'r gwlith ar ffrith a phren
Yn wyn fel gwên cenhinen.

(Bore bendigedig i fynd i redeg!)

IBle?
(20170316)

Yn ofidus i'r dyfodol - rhaid byw,
Rhaid bod yn wrthrychol;
Yn awr, wrth edrych yn ol
Mae awydd hoe, ymddeol?

(Mynd yn hen!)

IBle?
(20170316)

Poen o glwyfau opiniwn - byw ar racs
Rhwymau Brexit byddwn;
Henfro'n llwydo'n y lludw,
Teulu Cymru'n mynd i'r cwn.

(Helynt Brexit ac Indiref2 yn rhygnu 'mlaen.)

PenblwyddHapus
(20170313)

Oriau coeth dinas foethus i yfed
Gwin Genefa'n awchus;
Arlwy hardd modurol lys
Ydyw, Huw: penblwydd hapus!

(Penblwydd hapus i HW!)

Cyfuchliniau
(20170311)

Marciau llinellau'n allwedd i ofod
Eithafyn a'i ddwysedd;
Min o gylch, crymanog wedd;
Echel lân cyfuchlinedd.

Dewi
(20170307)

Dirdynol gais llais ein llyw - fel y dur
Sain pur, eglur, hyglyw;
Rhaid, serch yfory ydyw
Trysori Dewi, fab Duw.

(Ar ddydd ein nawddsant.)

Chaos
(20170306)

O reolau athrylith daw ol rhin
Ed Lorenz fel melltith;
Llun llwybr wyllt llinellau brith:
Ol trwbl yw model tryblith!

(T. yn darllen am ddamcaniaeth "chaos".)

YrOsgars
(20170228)

Lluoedd nefoedd i'r cynifer yw'r wasg,
A'r Osgars difater;
Awdlau gwawd hil y gwter
Yw hanes hwyr Dinas Sêr.

(Yr Osgars nos Sul, a'r cwbl mor hunan-bwysig.)

Efrog
(20170225)

Haul enyd bant fel newid byd - arlwy
Gadeirlan a golud;
Paradwysaidd Indiaidd hud,
Gwyn, gwridog, Efrog hyfryd.

(Penwythnos hyfryd.)

Doris
(20170223)

Awydd hyll gan bwysedd is - awydd hyll
Go dywyll y dewis;
Tywydd tinchwith, melltith mis,
Corwynt a stwr dwr Doris!

(Storom echnos a 'ddoe.)

IBle?
(20170215-20170310)

O'i lafurio, gweithio'n gaeth i ddathlu
Sain melus canmoliaeth;
A'i fympwy mwyfwy fel maeth,
Daeth her mentro doethuriaeth!

Archwilio'i daith disgyrchiol don yw aur
Atmosfferaidd wyddon;
Nawdd, gradd pedair mlynedd gron:
Budd a fydd yng Nghaerfaddon.

Oen ger ffyrnig wyddoniaid â'u tonau
O gwestiynu tanbaid;
I dwr yr henaduriaid
Yn Reading eto bu'n rhaid.

Hoff helyntion treialon tren i lid
Cyfweliadau'n llawen;
Fy machgen daeth adre'n wên
Wedi awchu Rhydychen!

Oriau o fyw gyrfaoedd - hel enyd
A lunia'r blynyddoedd;
Eliad blas ar glywed bloedd
Y sêr ym mêr y moroedd.

(T. yn meddwl, a meddwl, a meddwl.)

Gwanwyn
(20170220)

Bore melys, gwawr o gysgu'n galed,
Golau dydd fel darlun;
Ar waith mae'r haul yn Rhuthun
I greu swyn y gwanwyn gwyn.

(Bore hyfryd i redeg.)

Cof
(20170219)

Talwrn achau pen tyle gorffenwyd,
Â'u breuddwyd mewn brawddeg;
Hoelion wyth tylwyth Pant-teg
Yw'r geiriau; cof ar gareg.

(Mynd i weld beddau'r teulu.)

Toriaid
(20170213)

Hwn yw'r clique sy'n canu'r clod i filain
Gyfalaf diamod;
Hwn yw'r llu sy'n baeddu'n bod,
Hwn yw'r llu gwaeth na'r llygod.

(Aneurin Bevan am y Toriaid: "So far as I am concerned, they are lower than vermin". A-men i bob gair.)

Cymar
(20170212)

Rhywun doeth, rhin dieithryn fel Jana:
Fe lenwi 'mywydyn;
Tyni'r llen, teimli'r plentyn;
Gweli. Gweli fi fy hun.

(Dydd Sant Ffolant yn dod.)

Llwyddiant
(20170209)

Diwedd pwn, diwedd penod â helynt
Arholiad a'i boendod
Yn magu ofn am gyfnod:
Rhoddwn wên ar gyraedd nôd.

(T. yn llwyddo yn ei arholiadau.)

TraethLlugwy
(20170204)

Lliwdeg, lle ger y Llugwy - hedd ebrwydd
Wybren a medd mordwy;
Gall undyn ymofyn mwy
O fodio'r anghofiadwy?

(Cerdded o Moelfre i Draeth Llugwy. Yr wybren yn anhygoel, a llu atgofion melys!)

Bengalwrw
(20170129-0203)

Ffordd ddirgel, heol elw - cwyn y ceir,
Canu cryn a thwrw;
Heol aur Bengalwrw,
Araf y llif, ar fy llw!

Ringway, a chodi'r angor
I gael oed ym Mangalôr.
Taith rwydd drwy gwrlid Heathrow
- O ddyn, mae'n rhyfedd yno -
Hafn ddirgel, amgen a ddelai
Yn y niwl ar dir Chenai.
O'r fro Gymraeg i Gae Gwyn,
Mi hiraethaf am Rhuthun.
Fy ffrind, dyma yw India:
Rhaid mawrhau'r duwiau - a'r da!

Bo rhinwedd biryani fel profiad
O gariad at gyri;
Pob gwydraid o ias lasi
Yn flasus, felus i fi.

Eli'r nos, caf hwylio'r nen mewn gwely'n
Anelu drwy'r niwlen;
Oriau'n llywio'n daearen
Ar alwad mamwlad, a-men!

(Taith i'r India o Fanceinion drwy Heathrow. Niwl ym Mangalôr, felly'n gorfod allgyfeirio i Chenai/Madras a wedyn dychwelid. Bwrw'r nos mewn ardal o'r enw "Whitefield". Y bobl yn garedig, y bwyd yn wych, y traffig yn uffernol. Niwl eto ar y ffordd adref, ond popeth yn gorffen yn dda.)

Prawf
(20170128)

Hedd wedi dadansoddiad - hedd a hoe
O ddeall hafaliad;
Rhodd hael yw coflaid rhyddhad,
Daw'r hwyl wedi arholiad.

(T wedi gorffen arholiadau.)

Dyfalbarhad
(20170128)

Ar goll mae gwir a gallu - heb obaith,
Ein bod yn crebachu;
Her a dawn gweld gwyn drwy'r du,
Dewraf un, paid rhoi 'fyny!

(Digalon o glywed am Brexit a Trump ag yn y blaen.)

YWawr
(20170125)

I gerdded gyda'n gwawrddydd - mynd sydd rhaid
A'm henaid i'r mynydd
Am eiliad gyda'r moelydd:
Mawl i'n rhod, dwi'n teimlo'n rhydd!

(Gwawr anhygoel wrth grwydro'r bore 'ma.)

Durham
(20170124)

I ranu nefyn di-nam - o'r gwely
I'r golau ar garlam;
Gwefr y gwawrio, coediog gam
Ger yr afon; gorau Durham!

(Yn Durham am gyfarfod, a rhedeg ar hyd yr afon gyda'r wawr!)

YDonald
(20170122)

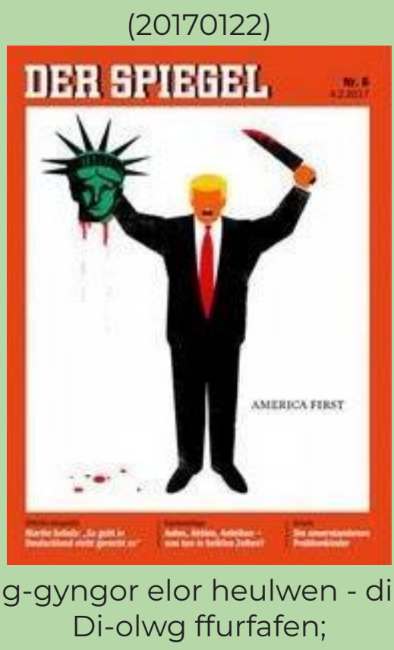

Cyfyng-gyngor elor heulwen - di-hwyl,
Di-olwg ffurfafen;
Gwg drygioni, llwydni llen
Anelwig dyddiau'r niwlen.

(Twpsyn yn "arwain" y byd.)

Neithiwr
(20170122)

Cyfoeth wybren noeth neithiwr - i ganfod
Gwynfyd y seryddwr;
Awr o heulwen yr heliwr:
Cyn deced gweled y gŵr.

(Noson hyfryd o ser nos Wener.)

"PostTruth"
(20170118)

Gyru mae'r Cymry i'r cwn - byw ar rhacs
Brecsit, tlodion byddwn;
Lloffion y Saeson a'u swn,
Llwch lloerig unig Anwn.

O'u Na Nog i'w hunigedd - o'u gorau,
O gariad, atgasedd;
O foes, gwenwynig fedd
Trueiniaid diwirionedd.

(Y Fam Teresa yn cyhoeddi mai "Brecsit Caled" y bydd hi.)

Ailganu
(2017017)

I'r glust, rhyfedd felystra yw doniau'r
Dynion a capella;
Hau talentau'r do ti la
Yw adfer "Dan y Rhodfa".

(Meibion y cor yn canu yn yr Wyl Ban Geltaidd eleni!)

TywyddMawr
(20170114)

Oerwynt llym daeth dros drum draw - rhemp-dyrfedd
Diddiwedd, rhwyfus ddwyawr
Oedd f'arlwy stormus. Eirlaw'r
Rhuog groeso. Gwyntog wawr.

(Yng Nghaerhirfyn, yn cysgu yn Conder Green. Tywydd mawr!)

Dedwyddwch
(20170108)

Cred yn y dyfroedd dedwydd - yn lluniaeth
Y llynoedd a'r nentydd;
Yfa, yfa 'da'r ufudd
O'r afon ger ffynon ffydd.

(Rhoi sgwrs ar "ddedwyddwch" yn y capel, ddydd Sul.)

Calan
(20170201-6)

Dyma wawrio mud, o brydydd - si gwan,
Man wrth odre'r mynydd;
Cwyd, hen gymar, dyma'r dydd
Am acen awen newydd.

I'r rhew er twymo'r awydd - myfyrio'n
Rhifo camau'r ufudd;
Llwybr ynghau, a'r golau'n gudd:
Truan yn ysu trywydd.

Lle hoff yn nail y lloffion - o gelyn
I galan atgofion;
Cawod wlaw, y distaw'n don,
A gwg o lofftydd gweigion.

Gwawl anwyl rhwng gwyl a gwaith - hapusach
'Da'r posibl na'r perffaith;
Gafael hud yr ogof laith:
Hud gwib eiliadau gobaith.

(Y Calan, colli'r hen flwyddyn, poeni am y dyfodol.)